

M. Z. Jędrzejko, T. Białas, Z. Stańczak

NARKOTYKI DOPALACZE NOWE ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE cz. VI

Dopalacze oferowane są bardzo często w postaci tzw. Odczynników chemicznych (RC). Są to z reguły środki o wysokim stężeniu procentowym narkotyku (nawet ponad 90%), a więc bardzo rzadko do tej pory spotykanym na rynku narkotykowym.

Mają najczęściej dwie formy:

- ▶ mogą to być gotowe do spożycia w odpowiedniej dawce substancje (najczęściej syntetyczne katynony lub opioidy), podawane w kolorowych opakowaniach lub torebkach sprężynowych, lub
- ▶ półprodukty do przygotowywania własnych dopalaczy, tzw. maczanek.

Dzieci i młodzież muszą wiedzieć, że celem dealera jest jak najszybsze uzależnienie młodego klienta, a nie podanie „fajnego” produktu. Strony internetowe promujące dopalacze są pełne kłamstw i półprawd. Na żadnej z nich nie napisano, iż nowe substancje zabiły w Polsce kilkuset młodych ludzi i wywołały zatrucie u ponad 30 tysięcy.

Dopalacze są najgroźniejszymi w historii narkotykami, a ich zażycie może być śmiertelne.

Od 2010 roku corocznie w Europie pojawia się kilkadziesiąt nowych substancji będących w rzeczywistości nowymi narkotykami.

Brak możliwości szybkiej identyfikacji danej substancji uniemożliwia leczenie przyczyny zatrucia (np. podania antidotum), co skazuje chorego na monitorowanie samych objawów (np. wysoka temperatura, przyspieszona akcja serca).

Nowe substancje psychoaktywne niosą za sobą bardzo wysokie, niemożliwe do przewidzenia ryzyko dla zdrowia. Mają wielopoziomowe działanie na różne organy.

Nigdy wcześniej na polskim rynku nie było tak silnych narkotyków jak dopalacze. W działaniach profilaktycznych chodzi o to, aby młodzi ludzie NIGDY nie spróbowali NSP.

Jakiegokolwiek podejrzenie, że dziecko jest pod wpływem dopalaczy (NSP), wymaga wezwania pogotowia ratunkowego.

Kluczowe zagrożenia związane z użyciem NSP przez nastolatka:

- ▶ Wygląd podobny do klasycznych narkotyków - mylenie z nimi;
- ▶ Ryzyko silnego zatrucia grożącego śmiercią;
- ▶ Utrata zdolności oceny sytuacji - ryzyko zachowań niebezpiecznych dla siebie i innych;
- ▶ Silne zaburzenie układu oddechowego i krążenia;
- ▶ Nieznane dalekosiężne konsekwencje zdrowotne;
- ▶ Bardzo wysoki potencjał uzależniający.

Dopalacze:

- ▶ Nowe substancje psychoaktywne są na ogół tańsze w dawkach jednorazowych od tzw. starych narkotyków;
- ▶ Przy sprzedaży internetowej użytkownicy kupujący większe ich ilości zyskują wysokie rabaty (działa to podobnie jak przy handlowaniu w cenach hurtowych);
- ▶ Stosowanie promocji na ilości hurtowe doprowadziło do pojawienia się nowego zagrożenia - handlowanie dopalaczami przez młodych użytkowników.

Rynek wygenerował nowy typ dealerów - 17-18-latków, którzy za wszelką cenę chcą się dorobić na sprzedaży dopalaczy. Ponieważ są oni znani rówieśnikom, wykorzystują ich naiwność oraz zaufanie i oferują te niebezpieczne substancje.

Dealer nie wie, co się w narkotyku lub dopalaczu znajduje, nie umie określić składu i dawki. Jego działanie jest świadomym wprowadzeniem w błąd, którego koszty - często tragiczne - ponosi użytkownik.

Osobną kwestią jest niestabilność składów produktów dopalaczowych. Młodzi ludzie kupujący groźnego Mocarza tak naprawdę nie wiedzą, jakie zawiera on substancje, w jakim stężeniu i czym zostały one wzmocnione. Praktyka instytucji badających dopalacze jednoznacznie potwierdza, że producenci umieszczają w produktach chemikalia, które są aktualnie dla nich dostępne.

Warunki higieniczne towarzyszące produkcji dopalaczy są skandaliczne, czego dowodzą relacje fotograficzne z raportów policyjnych. Analizy laboratoryjne produktów dopalaczowych ujawniają niejednokrotnie drobiny szkła czy inne zanieczyszczenia przemysłowe.

Kluczowe kłamstwa internetowych sklepów z dopalaczami:

- ▶ Niepełne informacje o zawartości opakowania;
- ▶ Brak naukowych definicji substancji;
- ▶ Brak przeciwwskazań do stosowania;
- ▶ Brak informacji o dawce aktywnej;
- ▶ Różna zawartość opakowań w tej samej serii;
- ▶ Brak informacji o toksyczności;
- ▶ Brak informacji na temat wpływu na zdrowie.

Najpopularniejsze grupy nowych substancji psychoaktywnych:

1) Syntetyczne kannabinoidy - ta grupa liczy obecnie około 150 substancji należących do kilkunastu grup chemicznych.

Tabela 10. Objawy zatrucia syntetycznymi kannabinoidami

Układ / narząd	Objawy działania
Układ nerwowy / psychika	Drażliwość, niepokój, osłupienie, pobudzenie, zaburzenia postrzegania, lęk, ataki paniki, senność, halucynacje (wzrokowe, słuchowe), ostra psychoza, zaburzenia mowy, spowolnienie mowy. Zaburzenia równowagi, oczopląs, drgawki, zaburzenia przytomności, śpiączka
Układ sercowo-naczyniowy	Przyspieszenie czynności serca, nierówne, szybkie bicie serca, wzrost ciśnienia tętniczego, bóle w klatce piersiowej, zmiany w badaniu elektrokardiograficznym
Układ pokarmowy	Nudności, wymioty
Układ oddechowy	Duszności, trudności z oddychaniem, przy wysokich dawkach możliwe głębokie zaburzenia pracy układu oddechowego
Układ mięśniowy	Uczucie „zmęczenia” mięśni, wzmożone napięcie mięśni, skurcze mięśni
Układ moczowy / nerki	Uszkodzenie nerek (ostra niewydolność nerek)
Inne	Uszkodzenia wielonarządowe (w ciężkich zatruciach)

2) Syntetyczne katynony - są jednymi z najsilniejszych nowych narkotyków na świecie - ich przedawkowanie grozi śmiercią lub trwałym uszkodzeniem układu krążenia. Grupa katynonów obejmuje ok. 200 substancji, których budowa chemiczna jest w dużej mierze podobna do struktury popularnej amfetaminy. Są one szczególnie niebezpieczne dla osób z zaburzeniami pracy układu oddechowego i krążenia.

Tabela 11. Objawy zatrucia syntetycznymi katynonami

Układ / narząd	Objawy
Układ nerwowy, psychika	Drażliwość, nerwowość, niepokój, agresja, euforia, ataki paniki, splątanie myśli, zaburzenia koncentracji, niepamięć, bezsenność, brak motywacji, halucynacje (wzrokowe i słuchowe), urojenia, zaostrenie odbierania bodźców, zaburzenia świadomości, psychozy
Układ sercowo-naczyniowy	Przyspieszenie czynności serca, wzrost ciśnienia tętniczego, bóle w klatce piersiowej, uczucie szybkiego, nierównego bicia serca, zaburzenia krążenia obwodowego, zatrzymanie czynności serca
Układ pokarmowy	Nudności, wymioty, bóle brzucha, suchość w jamie ustnej
Układ oddechowy	Krótki oddech, duszności
Układ mięśniowy	Zwiększenie napięcia mięśni
Układ moczowy / nerki	Uszkodzenie nerek
Inne	Zaburzenia metaboliczne; zespół serotoninowy, uszkodzenia wielonarządowe

3) Syntetyczne halucynogeny (psychodeliki) - w czasie szczytowego działania nowych halucynogenów użytkownik całkowicie traci zdolność oceny sytuacji, jest niezdolny do zrozumienia ruchu ulicznego, wysokości, oceny zagrożeń.

Tabela 11. Objawy zatrucia syntetycznymi katynonami

Układ / narząd	Objawy
Układ nerwowy, psychika	Drażliwość, nerwowość, niepokój, agresja, euforia, ataki paniki, splątanie myśli, zaburzenia koncentracji, niepamięć, bezsenność, brak motywacji, halucynacje (wzrokowe i słuchowe), urojenia, zaostrzenie odbierania bodźców, zaburzenia świadomości, psychozy
Układ sercowo-naczyniowy	Przyspieszenie czynności serca, wzrost ciśnienia tętniczego, bóle w klatce piersiowej, uczucie szybkiego, nierównego bicia serca, zaburzenia krążenia obwodowego, zatrzymanie czynności serca
Układ pokarmowy	Nudności, wymioty, bóle brzucha, suchość w jamie ustnej
Układ oddechowy	Krótki oddech, duszności
Układ mięśniowy	Zwiększenie napięcia mięśni
Układ moczowy / nerki	Uszkodzenie nerek
Inne	Zaburzenia metaboliczne; zespół serotoninowy, uszkodzenia wielonarządowe

3) Benzodiazepiny - są grupą organicznych związków chemicznych wykazujących działanie przeciwlękowe, uspokajające, nasenne czy przeciwdrgawkowe. Zatrucia lekowe, w tym bezodiazepinami, występują coraz częściej wśród nastolatków. Młodzi biorcy używają kilku, kilkunastu tabletek leku i popijają je alkoholem. Taki model używania może szybko wywołać uzależnienie.

Tabela 12. Objawy zażywania syntetycznych halucynogenów

Układ / narząd	Objawy
Układ nerwowy / psychika	Nieprawidłowa interpretacja bodźców zewnętrznych (wzrokowych i słuchowych), zniekształcenia bodźców wzrokowych, zaburzenia zachowania, depersonalizacja, dezorientacja przestrzenna, niepokój, pobudzenie, splątanie myśli, euforia, agresja, depresja, tendencje destrukcyjne (np. samobójcze), halucynacje, psychozy, drgawki, bóle głowy
Układ sercowo-naczyniowy	Przyspieszenie czynności serca, wzrost ciśnienia tętniczego
Układ pokarmowy	Nudności, wymioty, biegunka
Układ oddechowy	Przyspieszenie oddechu
Układ mięśniowy	Bóle mięśni, wzmożone napięcie mięśni, uszkodzenie mięśni
Układ moczowy / nerki	Uszkodzenie nerek (ostra niewydolność nerek)
Inne	Kwasica metaboliczna, hypertermia, zespół serotoninowy

4) Syntetyczne opioidy - obok syntetycznych katynonów to najsilniejsze narkotyki w historii świata. Mają ogromny potencjał uzależniający.

Najbardziej toksyczny ze znanych narkotyków, karfentanyl, jest 100 razy silniejszy od fentanylu i 10 tys. Razy silniejszy od morfiny. 1 gram tej substancji wystarcza do przygotowania 10 tys. Dawek czynnych narkotyku.

Ryzyko pojawienia się nowych syntetycznych opioidów w Polsce jest realne. Tego typu substancje są już obecne na rynkach krajów zachodnioeuropejskich.

Grafika 65. Metody aplikacji nowych substancji psychoaktywnych

Podanie doustne	Substancja jest połykana lub wypijana, wchłanianie substancji psychoaktywnej następuje głównie w żołądku i jelitach; tą drogą można podawać większość substancji, z wyjątkiem preparatów przygotowanych do palenia np. suszu roślinnego czy sztucznego haszyszu (syntetyczne kannabinoidy, rzadziej opioidy)
Podanie podjęzykowe	Umieszczenie proszku lub tabletki (np. benzodiazepiny) pod językiem powoduje wchłanianie narkotyku przez błonę śluzową jamy ustnej
Podanie donosowe	Substancja wciągana jest do nosa, np. przez rurkę, jest to z reguły proszek lub drobne kryształki (syntetyczne katynony, opioidy); narkotyk dostaje się do krwi przez błony śluzowe nosa
Podanie donosowe przy użyciu aerozolu	Mechanizm jest taki sam przy snifowaniu, przy czym niektóre substancje (syntetyczne opioidy) znajdują się na rynku w postaci gotowych do użycia aerozoli, przypominających aplikatory z preparatami przeciw katarowi
Podanie dożylnie	Substancja bezpośrednio przenika do krwiobiegu, sposób mniej popularny z uwagi na ryzyko zakażenia krwiopochodnego (np. HIV, HCV); popularny przy syntetycznych opioidach, rzadziej przy syntetycznych katynonach.
Podanie doodbytnicze	Przy wykorzystaniu błony śluzowej do wchłaniania narkotyku, efekt następuje szybciej niż przy aplikacji doustnej
Palenie	W postaci skrętów, fajek, lufek – narkotyk wnika do krwiobiegu przez pęcherzyki płucne, przynosząc szybki efekt zamierzony; palony jest susz roślinny z naniesionym uprzednio syntetycznym kannabinoidem, rzadziej opioidem, lub masa plastyczna (sztuczny haszysz)
Palenie e-papierosa	To odmiana palenia przy wykorzystaniu liquidów, zawierających w składzie syntetyczne kannabinoidy, rzadziej opioidy
Waporyzacja	Wykorzystywanie procesu podgrzewania materiału roślinnego przy użyciu waporyzera do określonej temperatury, co umożliwia odparowanie z nich substancji czynnych bez doprowadzania do procesu spalania, narkotyk w postaci pary przenika w taki sam sposób jak przy paleniu

Sposoby przyjmowania dopalaczy:

Najpopularniejsze nowe substancje psychoaktywne w Polsce:

1. 4-CEC (nazwy rynkowe: Talizman Mount Crystal, Imitacja śnieżnego puchu).
2. HEX-EN (nazwy rynkowe: Cocolino, Superman).
3. MDMB-CHMICA (nazwa rynkowa: Afga, Baka, Strong Smerf, Imitacja sztucznego mchu, Mary Jane).
4. 5F-ADB (nazwy rynkowe: Amulet Bakiba, Trawa modelarska, Irewx, Arometka, Sun Dial, Hulk Intense).
5. PV8 (nazwy rynkowe: SPD, Gris, Talizman kierowcy, amulety, The Libido).
6. α -PVT (nazwy rynkowe: Cocolino, SPD, Stimulation, Talizman Thor).
7. NEP (nazwy rynkowe: Imitacja sztucznego śniegu, Gumiś, talizman Thor).
8. FUB-AMB (nazwy rynkowe: Hard Core, Super High, Like MJ, Hulk Intense, Okoloko, Bakuś, Strong Smerf, Mary Jane).
9. NEMNP.
10. NiPP (nazwy rynkowe: Mietex, Aromeka, Imitacja sztucznego płatku śniegu).
11. 3-CMC (nazwy rynkowe: Coino, Spin, Talizman Cocolino, Essex, Mef Emotions Stabilizer).

Najpopularniejsze nowe substancje psychoaktywne w Polsce:

12. 4-CMC-klefedron (nazwy rynkowe: Exclusive Kokolino, Boruta, Talizman Cocolino, Coino, Mef Emotions, Stabilize).
13. U-47700.
14. Furanyl-fentanyl (nazwy rynkowe: Talizman zielony, Gumiś, Trójkąt).
15. Etizolam.
16. 4-HO-MIPT.

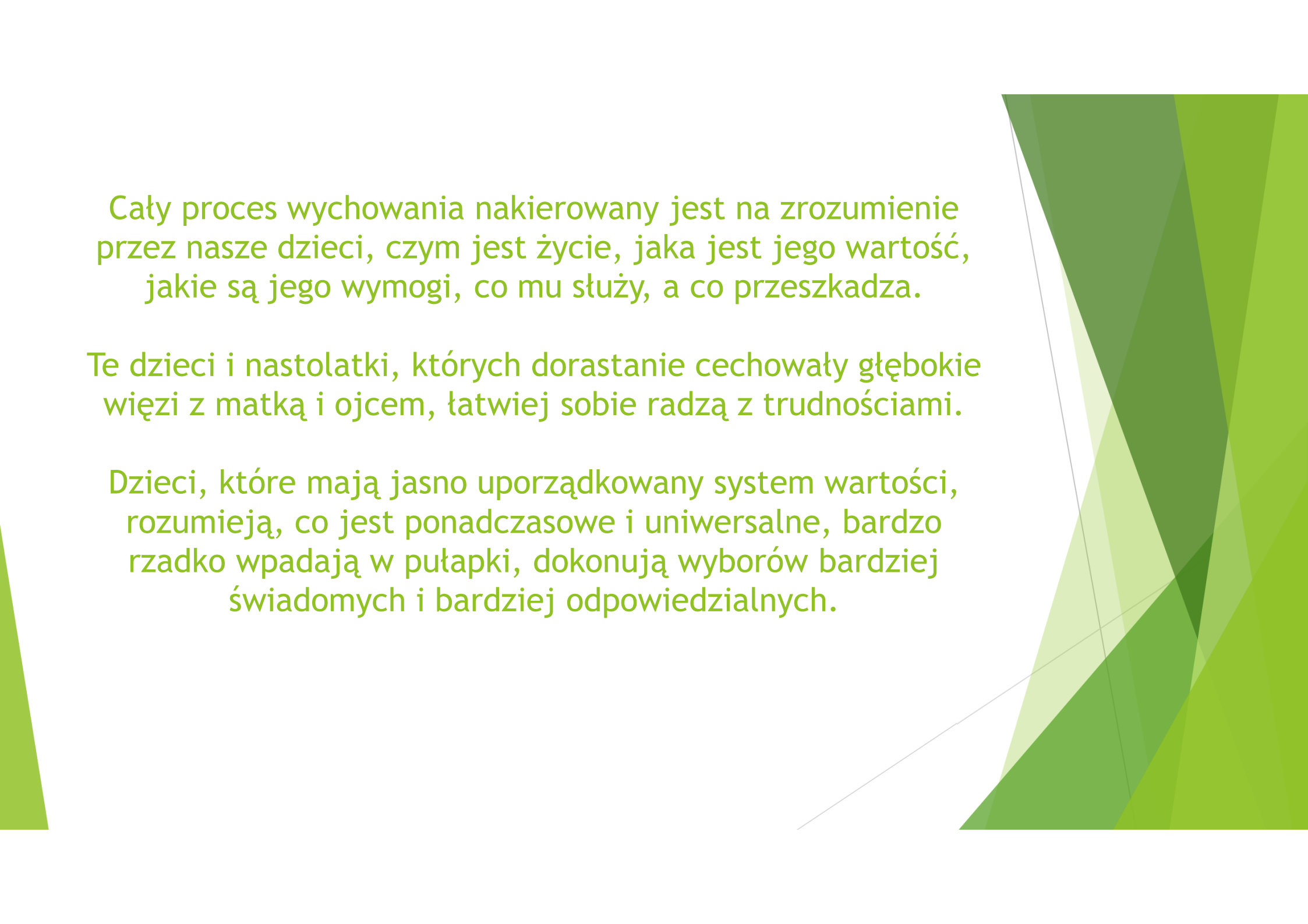
CZYNNIKI OCHRONNE

- ▶ Nie bójcie się kontrolowania przestrzeni realnej i aktywności sieciowej dzieci;
- ▶ Nauczcie się stosować dostępne w telefonach komórkowych narzędzia Family Security;
- ▶ Instalujcie na komputerach i telefonach dzieci programy typu Safe Kids;
- ▶ Rozmawiajcie z dziećmi o tym, co robią i gdzie próbują zaglądać w sieci;
- ▶ Wyjaśniajcie internetowe pułapki narkotykowo-dopalaczowe.

Cały proces wychowania nakierowany jest na zrozumienie przez nasze dzieci, czym jest życie, jaka jest jego wartość, jakie są jego wymogi, co mu służy, a co przeszkadza.

Te dzieci i nastolatki, których dorastanie cechowały głębokie więzi z matką i ojcem, łatwiej sobie radzą z trudnościami.

Dzieci, które mają jasno uporządkowany system wartości, rozumieją, co jest ponadczasowe i uniwersalne, bardzo rzadko wpadają w pułapki, dokonują wyborów bardziej świadomych i bardziej odpowiedzialnych.

The background of the slide features abstract, overlapping green geometric shapes, primarily triangles and polygons, in various shades of green, creating a modern and dynamic visual effect.

The end

Na podstawie książki prezentację opracowała Olimpia Kowal-Gadecka.